

Disquisitionum medicarum, De febris, prima : quam, divino assistente numine, sub præsidio clarissimi, doctissimique viri, D. Francisci Deleboe, Sylvii, ... / exercitii gratiâ tutabitur Ludovicus Goclenius, Cassellano-Hassus.

Contributors

Goclenius, Ludovicus.
Le Boë, Frans de, 1614-1672.

Publication/Creation

Lugduni Batavorum : Apud Johannem Elsevirium, Academ. typograph,
MDCLXI. [1661]

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/p667xwtc>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

**wellcome
collection**

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

DISQUISITIONUM MEDICARUM,

DE

FEBRIBUS,

PRIMA.

QUAM,

Divino assistente Numine,

SUB PRÆSIDIO

Clarissimi, Doctissimique Viri,

D. FRANCISCI DELEBOE, SYLVII,

Medicinæ Practicæ in Inclytâ Lugduno-Batavâ

Academiâ Professoris,

Exercitii gratiâ tutabitur

LUDOVICUS GOELENUS, Cassellano-Hassus.

Ad diem 9. Julii, loco horisque solitis.

LUGDUNI BATAVORUM,

Apud JOHANNEM ELSEVIRIUM,

Academ. Typograph.

CLC LXXI.

V I R O

Excellentissimo, Experientissimo

D. THEODORO CHRIS-
TOPHORO GOELENIO,
Med. Doct. Archiatro Hassia-
co primario ac Seniori,

Parenti suo filiali amore nunquam non
prosequendo,

*Hanc Disputationem Medicam in debiti amo-
ris ac obedientiae signum, consecrat.*

LUDOVICUS GOELENIUS.

Respond.

F E B R I B U S,

P R I M A.

T H E S I S I.

ostquam non desunt, qui Authorem aliquem Antiquum aut Neotericum pro Dictatore venditant in Scientiâ Physicâ & Arte Medicâ condendâ; quin, ut tacitè Dictaturam illam in se derivent, Tyronibus, cæterisque Disciplinarum rudibus Laudatum Authorem à Se solis plenè intelligi atque explicari posse Auditoribus suis inculcant, & incautis persuadere conantur: Ne Juventuti rerum adhuc imperitæ fucus fiat, sciendum, *Per solam Experientiam omnibus patentem comparatum, determinatumque omni ævo, quicquid hæctenus boni, certique habemus in Medicinâ,* (quod de Naturalium rerum scientiâ itidem probare, si hîc locus esset, non foret difficile :) Neutram proinde ab ullius quantitatis etiam Hominis arbitrio pendere concludimus, ac idcirco, Nihil æquè ridiculum, imò Disciplinarum Cultoribus noxium excogitari posse statuimus, quàm si ab ullius Prisci aut Recentioris Scriptoris Dictaturâ & Placitis Artem Medicam deducendam quis asseveret, atque sic ab ulteriori Veritatis in multis adhuc dum latitantis investigatione pusillanimos deterreat, vel malitiosè abstrahat.

II.

Spretis proinde affectatæ in Medicinâ Dictaturæ monstris, non dubitabimus per Experientiam, Veterum in primâ utilissimæ Mortalibus Artis constitutione Magistram, progredi in Affectûs, præ cæteris omnibus Homini & familiaris, & molestissimi, & ob multifarium gravium Authorum de Ipsius Naturâ, Causis veris & Curatione dissensum admodum intricati, *Febris* puta, enucleatione.

III.

Sed nec verebimur nostram de *Febribus* sententiam, utpote ex ipsâ praxi petitam, licet à tritis, creditisque passim Opinionibus in multis discrepantem, atque imprimis à quorundam Theoreticorum Doctorum Decretis plurimum recedentem, publico omnium subjicere examini, atque inimica æquè ac amica de Ipsâ experiri quorumvis Iudicia.

IV.

Subsecutoræ autem de *Febrium* Essentiâ Disquisitioni præmittemus, & fundamenti loco habebimus id, in quo, si non omnes, plerique saltem conveniunt Medici, non tam nomine tenus, quàm reverà & opere ipso Practici.

V.

Quærenti namque, Quodnam sit *Pathognomonicum*, adeoque *Febrî* *Omni, Soli, ac Semper conveniens*, atque à Medicis apud Ægros observari solitum *signum*, idque aut simplex, aut complexum? Respondebunt in Ægrotorum examine accurato exercitati, ac proinde non tam ex libris suis, quàm ex praxi suâ loquentes Medici ad unum omnes, *signum* illud esse *Pulsus præter naturam Frequentiorem*; quippe quo præsentè adesse, absente autem *Febrem* abesse pronuntiant cuncti.

VI.

Pulsus dico *præter naturam frequentiorem*, cum insuper observetur & *Naturalis* & *Non-naturalis Pulsus Frequentior*.

VII.

Naturalem voco *Pulsus Frequentiorem*, qualem à Naturâ, hoc est, à naturali & peculiari corporis sui constitutione, si cum aliis conferantur, habent aliqui, etiam Sani.

VIII.

Per *Non-naturalem Pulsus Frequentiorem* intelligo istum, qui propter aliquod in rebus non-naturalibus dictis patratum erratum à naturali desciscit, atque ipso frequentior ad tempus existit, absque tamen ullâ notabili tunc simul apparente in corpore molestiâ, functionisve læsione. Sic ad Aëris æstum auctum, Corporis motum vehementiorem, Iram, Vigilias protractas, quò & nimiam Meditationem refero, Vini generosi potum largiorem &c. Non rarò Pulsus excitatur solito frequentior: Qui, quoties sublatis, sedatisve Causis enumeratis ad pristinum redit statum & raritatem
confue-

consuetam, nec aliam corpori affert aut post se relinquit noxam, non incommodè *Non-naturalis* nomine videtur indigari.

IX.

Pulsus verò *præter naturam frequentior* mihi censetur, qui ab errore quidem externo in memoratarum rerum non naturalium abusu commisso semper forsan ortus conjunctam vel mox subsequenter habet notabilem Corporis molestiam, doloremve, atque adeò Functionis alicujus ad Vitæ Naturalis beatitudinem requisitæ labefactionem.

X.

Præter quem *Pulsus* præter naturam frequentiore, cum aliud signum hæctenus observatum sit & manifestatum nullum, quod Febrî Omni, Soli, ac Semper competat & adsit, concludimus meritò id solum & unicum habendum pro Signo Febris Pathognomonico.

XI.

Enimverò, quamvis plerisque Febribus comes sit *Universi Corporis Calor auctus* (in quo à Corde quaquaversum cum Sanguine propulso Febris Essentiam plerosque quærere aut ponere non ignoramus;) quoniam tamen is nec Omni, nec Soli, nec Semper competit Febrî; eundem pro inseparabili & Pathognomonico Ipsius Signo neutiquam putamus habendum.

XII.

Nam 1°. *Non Soli Febrî* competit *Calor in Universo Corpore auctus*, cum non rarò in Maniacis, aliisque nullo modo Febrîentibus deprehendatur *Calor* naturali auctior.

XIII.

Sed nec 2°. *Omni Febrî* conjungitur *Calor auctus*; cum nonnunquam occurrant & Suo, & Adstantium, & Ipsorum Medicorum calculo Febricitantes, quales hîc etiam in Nosocomio publico habuimus & examinandos stitimus Medicinæ Studiosis, in quibus nunquam, ne quidem per aliquot septimanas, imò menses observatus est in ullâ corporis parte, nedum universo corpore auctus calor vel ab Iphis Ægris, vel à Nobis, aliisque Medicis, vel à cæteris Adstantibus; sed contrà Frigus perseverans, Ægrisque valdè molestum, & Adstantibus omni tempore manifestum.

XIV.

Nec obstat, quòd aliquis ex præjudicio contra proprium (si quo

vigebat) aliorumque, ac imprimis Ægrotantium sensum absurde urserit, nec tamen probare potuerit, Calorem fuisse nihilominus in Ægrotorum, utpote Febricitantium, Corde tunc auctum; quod ipsum confutavit Experientia; pejus enim habuerunt semper Ægri ab assumptis medicamentis Refrigerantibus, melius verò à Calefacientibus, tum Spirituosis, tum Oleosis aromaticis.

XV.

Quin nec 3. *Febribus Semper comes adest Calor*; cùm circa Intermittentium initia plerumque affligat Ægros Frigus, idque non rarò ad horas plures durans, & tam grave, ut in ipso solo Vulgus totam Febrim constituat Intermittentem, à dicto frigore in Germaniâ denominatam, nec plerumque subsequenter valdè curet Calorem, utpote non semper æquè ac Frigus molestum, aut tandiu permanentem; idque contra erroneam quorundam Opinionem, qui ex præjudicio suo fingunt, & credulis inculcant, non tantùm aliquando, verùm semper quadruplo diutiùs infestari Febrientes à Calore, quàm à Frigore. Falsi tamen Ipsos arguit Experientia quotidiana, uti sæpenumerò ad fucum omnem tollendum & Juventutem à falsis præjudiciis liberandam, vel adversus ipsa munientem ex ingenuâ & simplici Ægrorum narratione & propriâ singulorum Medicinæ Tyronum, quibus libebat, observatione contrarium evicimus in Nosocomio Academico.

XVI.

Postquam igitur ex superadietis Unicuique Sensibus suis externis sanè utenti constare potest, non Calorem in Corporis partibus interioribus, exterioribusve auctiorem observatum, sed Pulsum præternaturam Frequentiorem, signum esse Febris omnis Pathognomonicum & Demonstrativum; quò vera Febrium omnium Essentia, hinc & Differentiæ, faciliùs eliciantur & manifestentur, in prædicti Pulsûs Causas veras sedulò inquirendum nemo non videt. Ut autem exactiùs, pressiùs, distinctiùsque nostra procedat investigatio, Pulsûs naturalis partes, earundemque Causas adæquatas priùs venabimur.

XVII.

Enimverò per Pulsum intelligimus *geminum Cordis Ventriculorum & Arteriarum Motum, Dilatatione sive Expansione, ac reciproca Contractione sive Constrictione constantem*: De quo cùm apud omnes convenire

venire putem, non est, quòd in illo probando, explicandove aliquid temporis teramus.

XVIII.

Occurrit tamen mox in limine Difficultas & Controversia nobilis, eaque non contemnenda, postquam duo præclara hujus ævi Lumina, *Guilielmum Harvejum Anglum, ac Renatum Cartesium Gallum* exercuit; nec prætereunda, quin potiùs solvenda, diluendaque, postquam ad Verarum Cujusvis Pulsûs Causarum inventionem, ac Medicinam ex arte faciendam lucem est allatura insignem.

XIX.

Docuit autem *Harvejus*, Medicorum, utpote sensilium Philosophorum, sequutus morem ac Sensuum externorum testimonium, *Arterias Dilatari, quando Cordis contrahuntur Ventriculi; & vice versâ, Contrahi easdem Arterias, quando Dilatantur Cordis Ventriculi.*

XX.

Cartesius verò, Mechanicæ suæ legibus, quàm Sensibus suis externis magis fidens, suspicatus est & opinatus, *Dilatari simul, & Contrahi simul Cordis Ventriculos & Arterias.*

XXI.

Ego, qui in rebus sensilibus, ac proinde Sensu externo duntaxat dignoscendis, dijudicandisque minimè puto Sensibus diffidendum, verùm (quod ad Experientiam ritè faciendam semper requiritur) post adhibitam omnem cautelam necessariam Ipsis omninò censeo fidendum; quoniam institutâ ad Veritatem hanc nudam cognoscendam, ipsamq; ab omni fucò vindicandam, in brutorum vivorum sectionibus observatione multiplici perpetuò Veracem comperi *Harvejum*, etiam nunc in Ipsius persto Sententiâ.

XXII.

Binos autem fideles, ac omni exceptione majores hujus Veritatis profero Testes, *Visum & Tactum.*

XXIII.

Visus namque constanti testimonio constat 1°. Dilatari, pulsareque Arterias, quoties Contrahuntur & Coarctantur Cordis Ventriculi. 2°. Effundi è Cordis Ventriculis Sanguinem in eorundem Contractione.

XXIV.

Cùm autem ab effuso è Cordis Ventriculis in Arterias Sanguine Ipsas Dilatari nobiscum sentiat *Cartesius*, nolens volens accessisset

fisset nobis, si debitam suis Sensibus tribuisset fidem, si suum duntaxat suæ indulgisset Mechanicæ: quæ prætereà, si rectè consideretur, stare potest ac constare cum nostrâ Sententiâ, uti ex sequentibus patebit.

XXV.

Tactûs autem testimonio liquet in Cordis Ventriculos circa mucronem dissectos immissum digitum sensibiliter comprimi, sanguinem simul effundi, quoties Contrahuntur prædicti Ventriculi; concurrente tunc simul, Arteriarum Dilatatione per admotam Iphis manum itidem Tactu dignoscibili.

XXVI.

Sensuum ergo binorum, *Visûs* & *Tactûs* amplissimo testimonio, quemadmodum Mihi, Aliisque quàm plurimis, sic & Cuius Veritatem unicè sectanti & à præjudiciis libero experimentum simile facturo liquidò poterit constare, *Dilatari Arterias, quando, imò uti mox ostendetur, quoniam Contrahuntur Cordis Ventriculi;* quod erat probandum.

XXVII.

Quid obstat autem, quo minus hâc occasione datâ Omnes Medicinæ studiosos fideliter ac seriò de aureâ, & maximi in Arte Medicâ, quin & Physicâ Scientiâ momenti, ac semper & ubique observandâ Regulâ informemus, *Nihil scilicet in Medicinâ vel Naturalium rerum Cognitione admittendum pro Vero, nisi quod Verum esse ostenderit aut confirmarit per Sensus externos Experientia?*

XXVIII.

Quicquid enim Ingenium etiam subtilissimum & sagacissimum excogitare potest humanæ Menti maximè probabile atque plausibile, id omne, Artem Medicam si spectet, tantisper Falsi suspectum esse Prudentibus debet, donec id ipsum Verum esse, hoc est, tale, quale fingitur, in rebus ipsis actu observari manifestarit Veritatis Magistra Experientia.

XXIX.

Ab sit autem, ut inter legitimos Medicorum Filios aliquis reperiatur tam socors, cui (repugnante licet cum Ægrotorum nonnunquam damno Experientiâ) suis, alienisve adhærere lubeat figmentis ac Chimæris, quoniam malè sanæ placuerunt Menti, aliquando & sæpenuerò serò cum Medeâ exclamaturæ,

— *Video meliora, proboque ;
Deteriora sequor.*

XXX.

Sed ad rem. Sublatâ difficultate superiori, proximum est, ut memoratorum *Motuum quatuor ad Pulsûs integritatem concurrentium Cause verae* ostendantur & adstruantur. Ut autem à *Cordis Ventriculorum Dilatatione*, sive expansione faciamus initium, non possumus Veterum ac Recentiorum plerorumque silentio præterire Opinione, quâ *Cordi Facultas* quædam tribuitur, *quæ ventriculos ejus dilatet, quò impleantur.*

XXXI.

Verùm enim verò, cùm ab iisdem nullâ demonstrantur Instrumenta, quorum ope, nullus explicetur Modus, quo velint perfici hanc Ventriculorum Cordis à Facultate Pulsificâ Dilatationem; factum est, ut Viri ad libertatem nati & uni Veritati addicti in dubium vocarint hanc decantatam plurimorum Facultatem, censuerintque licere sibi negare impunè, quod gratis esset affirmatum à tam multis, probatum verò hæctenus à nemine.

XXXII.

Quinimò Experientiam in auxilium hîc advocantes nonnulli, ut latentem adhuc manifestarent Veritatem, omnia, quæ circa Cordis Ventriculorum Dilatationem contingunt, accuratiùs & distinctiùs observarunt, eademque solo Sensuum externorum testimonio uti dignoverunt & compererunt, sic ab aliis quoque dignoscenda & determinanda existimarunt.

XXXIII.

Horum Ego etiam vestigia premens, observavi 1°. Contrahi & coarctari adnatas utrique Cordis Ventriculo Auriculas priusquam Dilatentur, expandanturque Ipsi Cordis Ventriculi. 2°. Propelli Auricularum dictâ Contractione Sanguinem in Cordis Ventriculos. 3°. Sanguinem in Cordis Ventriculos propulsum mox ibidem magis, magisque Incalescere atque Rarefieri.

XXXIV.

Unde partim à Sanguinis in Ventriculos propulsi copiâ, partim ab ejusdem incensi & rarefacti tumore distendi, expandi & dilatari Cordis Ventriculos concludimus.

XXXV.

Conclusionem hanc nostram tritâ & passim obviâ confirmamus

Experientiâ, quâ cuivis potest constare Liquores quosvis, viscidiores imprimis, quoties ad Ignem incalescunt, toties simul turgere, atque rarefactos ampliolem, quàm priùs, locum, quo contineantur, requirere, ac idcirco continuato fervore tandem quâ datâ portâ ruere atque erumpere, sibi que non raro viam vi parare.

XXXVI.

Similem Sanguini mutationem in Cordis Ventriculis obvenire posse nemo dubitabit, cui per Experientiam perspicua est Sanguinis sponte grumescens visciditas & inflammabilitas; cui per sensum cognitus est connatus Cordi Ignis.

XXXVII.

Quinimò similem Sanguini mutationem in Cordis Ventriculis actu obvenire nemo dubitabit, cui per Laudatam Experientiam innotuit Sanguinem in memoratis Ventriculis fieri fervidiorem, floridiorem, rapidiorem; qualem aperta promit Arteria, minùs Vena.

XXXVIII.

Hujus autem Veritatis multiplicis Testes produco *Visum & Caloris sensum*; à quibus haurit & mutuatur Mens, quicquid de hac re solidè cupit deductum.

XXXIX.

Intenso namque in Cordis Ventriculos digito, quàm in ullâ aliâ Corporis parte major sentitur ibi Calor, individua & propria Ignis Qualitas, eaque Sensui semper manifesta, quando Ignis existit liber & in suum agens pabulum; quo compedibus ligato nullus quoque apparet Sensui Calor: quod, experimentum, præter similia plura, illos vellem observare, qui in rerum Naturalium Causas inquireunt sollicitè.

XL.

A Sanguine ergò in Cordis Ventriculos ex annexis Auriculis protenso, ibidemque à Cordis Igne Innato (sed mediante Effervescentiâ perpetuatâ conservato;) à Sanguine, inquam, ibi *accenso & rarefacto*, utpote Causis & præsentibus, & effectui desiderato producendo sufficientibus *deducendam puto Ventriculorum Cordis Expansionem & Dilatationem*: quod erat probandum.

XLI.

Non minùs in *Cordis Ventriculorum Contractionis & Coarctationis*, quàm in eorundem *Dilatationis Causis veris, certisque assignandis* labo-

laborarunt Authores Ingeniosi. Nam, ut alios nunc omittam, *Mathematicus insignis & Philosophus industrius*, jamque aliquoties citatus *Renatus Cartesius*, *Mechanicæ suæ* legibus intentus *Sanguinis* in Cordis Ventriculis magis, magisque rarefacti, ac sponte in Arterias exitum quærentis *Eruptionem*, *Causam* esse *Ipsorum Collapsûs* censuit.

XLII.

Cui quamvis haud invitus concesserim, quod verum esse superius docui per *Experientiam*, Sanguinem continuatâ sui rarefactione, quando amplius distendi nequeunt Cordis Ventriculorum parietes, tandem sponte erupturum in Arterias; non putem tamen hominem præjudiciis vacuum & ad omnia, quæ circa Cordis Ventriculorum Coarctationem occurrunt observanda, attendentem, facile in hâc unâ acquieturum *Causâ*, quin potiùs aliam insuper, ac quidem validiorem agniturum & admissurum.

XLIII.

Non sufficere namque, non tantùm ad tantam, quantam sensibus observare quivis potest, sed vel ad minimam Ventriculorum Cordis Coarctationem Sanguinis sensim amplius rarefcentis *Eruptionem* vel inde patet, quòd illa duntaxat Sanguinis pars erumpat, quæ Ventriculorum ad summum expansorum cavitate amplius nequit contineri: reliquum autem, si nihil adsit, quod ipsum expellat, cùm ipsi continendo sufficiens sit spatium, nulla causa est, cur simul erumpat, ut nec proinde, cur concidant, collabantur & coarctentur Cordis Ventriculi.

XLIV.

In totum autem evertere videtur illum Cordis Ventriculorum *Collapsum* spontaneum Sanguis, non blandè erumpens, ast in Arterias vi effusus & protrusus: atque imprimis potens *Parenchymatis Cordis* è corpore vivo exfecti *Contractio* aliquandiu permanens, nullo tunc Sanguine, qui erumpat, præfente.

XLV.

Quapropter ut vera *Coarctationis Cordis Ventriculorum* *Causa* innotescat, velim Omnes *Veritatis Sectatores*, seposito tantisper omni præjudicio, sequentia unicuique per *Experientiam* observabilia sedulò perpendere; & 1°. quidem Cordis *Parenchyma Musculosum*, & in plures Musculos coctione diutinâ resolvendum. 2°. Idem *Cordis Parenchyma* in ventriculorum

Coarctatione non laxius, quod in Collapsu fieri deberet, aut fir-
mius & durius, qualis Musculorum contractorum apparet sub-
stantia. 3°. Mucronis in Ventriculorum Coarctatione versus Basin
accessum; cujus contrarium in Collapsu deberet contingere.
4°. Dissecto circa mucronem Corde, Digiti in Ventriculum in-
trusi in Ventriculorum Coarctatione notabilem Compressionem.
5°. Sanguinis ex prædicto vulnere in Ventriculorum Coarctatione,
non blandam, sed fortem Expressionem & Effusionem. 6°. Cordis
& Arteriarum Pulsus, non tantum ad omnes, etiam leviores, Ani-
mi Affectus alteratum, sed & pro Voluntatis imperio mutabilem.
7°. denique Vehementem Cordis in sui Palpitatione Quassatio-
nem, non tantum Visu & Tactu, verum Auditum quoque in remo-
tiore licet loco observabilem, & Costas subinde perfringentem.

XLVI.

Hæc & similia in Cordis Ventriculorum Coarctatione obser-
vabilia si quis Mente sanâ expenderit, non putem Ipsum tantos,
tamque mirabiles motus à solâ Sanguinis rarefcentis Eruptione
amplius deducturum, quin potius illos proprio in Cordis paren-
chymate constituendo *Motui*, eique *Animali* mecum attributurum;
à quo omnium allegatarum Mutationum ratio facilè poterit dedu-
ci, atque explicari.

XLVII.

Mihi ergò *Coarctatio Ventriculorum Cordis à Contractione Parenchy-
matis. Ipsius animalis ortum ducere videtur*, modo planè eodem, quo &
cæteri moventur totius Corporis Musculi; nisi quòd in Cordis
motu, ob continuam à rarefacto & Cordis parietes explicante
Sanguine factam irritationem, continua itidem sive alternans &
reciproca instituitur ejusdem Contractio: quod similiter in aliis
quoque Musculis contingere quotidiana docet Experientia, nî à
Voluntate firmiore subinde contra irritationes externas oppona-
tur motus contrarius: quod non æquè facilè fieri potest, ubi Cau-
sa interna existit gravis.

XLVIII.

Adde quòd reverà Musculi omnes continuò ad sui vergant
Contractionem; nec illa, nisi ab opposito, id est, partem in con-
trarium situm movente & itidem perpetuò Contracto impediàn-
tur Musculo. Sic Musculi brachium flectentes continuò moven-
tur à Spiritibus Animalibus & Contrahuntur, ipsorumque Contra-
ctionem.

tionem sequitur Brachii Flexio; n̄ à Musculis oppositis potentiùs agentibus extendatur idem Brachium, aut ab utrisque æqualiter agentibus fervetur ipsum in æquilibrio & quodam rigore: quo simul impeditur flectentium Musculorum operatio & plena Contractio.

XLIX.

Hoc effatum meum si cui videatur paradoxon, aut minus vero simile, jubebo Ipsum Experientiam consulere, atque ad partis alicujus, Oris puta, ex oppositi Musculi paralyfi ortam Torturam attendere. Fit enim illa ob Musculi sani naturalem & continuam Contractionem; quæ cùm ab opposito Musculo paralytico non impediatur, nec cohibeatur, videtur Convelli Musculus sanus.

L.

Pari ratione Cordis Musculi oppositis destituti continuò manerent Contracti, n̄ à Sanguine in Ipsius Ventriculos propulso, & ibidem ab interno Igne rarefacto expanderetur Ipsius parenchyma: quæ Ventriculorum expansio postquam eousque progressa est, ut incommoda sit Sentientibus Cordis partibus, excitatur Facultas ejusdem Animalis, quæ Spirituum Animalium ope insurgit, & Musculosum Cordis parenchyma Contrahit: hoc dum fit, Coarctatur simul Ventriculorum Ipsius Cavitas, & in Arterias expellitur contentus, rarefactusque in Iphis Sanguis; quod erat probandum.

LI.

Atque hanc putamus Veram Contractionis Cordis, Coarctationisque Ipsius Ventriculorum Causam, Mechanicæ legibus convenientissimam.

LII.

Quemadmodum autem Cordis Ventriculorum Expansionem à Sanguine ex Auriculis in Ipsos delato, hinc ab Interno Cordis Igne magis, magisque rarefacto deduximus; sic Arteriarum Dilatationem Sanguini eidem in continuatâ sui rarefactione sponte Erupturo; ob excitatam verò ab Ipso validam Cordis Contractionem, Ventriculorumque Ipsius Contractionem in Arterias vi Propulso adscribimus.

LIII.

Frustrà namque censent aliqui Impleri sanguine Arterias, quia Dilatantur; postquam desunt perficiendæ illi Dilatationi necessaria Instrumenta.

LIV.

Dilatantur verò reverà Arteriæ, quia Implentur; adsunt enim præ-
stò jam enumerata ad Impletionem illam absolvendam requisita
omnia; uti hæc manifesta fient unicuique in Brutorum viventium
sectionibus Experientiam sedulò consulenti.

LV.

In Arteriarum Sanguine turgentium Contractionis Causis ve-
ris adinveniendis, confirmandisque major nos urget Difficultas:
neque enim hîc fingere licet Sanguinem ex Arteriis, uti è Cordis
Ventriculis, sponte erumpentem illarum Coarctationi ansam præ-
bere: Sed nec Arteriis Animalem Motum, qualem Cordi ad-
scripsimus, cùm musculosa non sit Earum substantia, tribuere
licet.

LVI.

*Naturalem tamen Motum, per Fibras Ipsarum transversas & annu-
lares perficiendum, Arteriis concedere nil vetat: Naturalem, in-
quam, qualem in Intestinis Motu peristaltico manifestè ob gran-
dius Ipsorum corpus constrictis observamus.*

LVII.

Utrumque autem hunc *Intestinorum & Arteriarum, & aliàs om-
nem in Vasorum Constrictione fieri solitum Naturalem Motum, non
minùs, quàm Animalem, à Spiritibus Animalibus Fibras Ipsorum re-
plentibus deducendum* suspicor & tantum non opinor.

LVIII.

Implantantur autem passim in Arterias Nervi, desideratos illos
spiritus ad ipsas deferentes; uti unumquemque id docere poterit
Autopsia Anatomica.

F I N I S.

I.

Quicquid Medico Ægros ritè curaturo agenda monstrat & indicat, id omne usitato Indicantis nomine venit apud rerum & operum, quàm verborum & captiuncularum magis accuratos observatores Præcticos; quorum ore teritur solemne, utile ac verissimum Præceptum, A juvantibus & Nocentibus sumi potissimam in faciendâ Medicinâ Indicationem; quam dum insulsè rident, aut imprudenter negligunt quidam scioli, destruunt non raro Ægros, ad quos sanandos erant vocati.

II.

Quisquis pro Venenis habet, atque diffamat Purgantia Medicamenta, is quid Venenum, quid Purgans sit, planè ignorat.

III.

Ex qualibet Plantâ, Vite puta; quin ex solo ejus Fructu, Uvâ recenti, vel passâ; aut expresso è fructu Liquore, Musto; aut secretâ per Fermentationem puriore ejus parte, Vino; aut subsidentibus dentaxat ejusdem Vini Fæcibus; aut accrescente

*tantum Vasorum parietibus Recremento salino, Tar-
tari nomine vulgò noto; Arte possunt, & unius
quidem Ignis ope omnis generis parari Medicamen-
ta, & alia: quippe*

Ex Omnibus Omnia.

